

örizd Uram, a lélek útjait", — mondja Kosztolányi fölött. „Balázs, kihez könyörgött, vedd karodba! Ó, requiem aeternam dona ei... Domine!” halljuk Babitsról. Mintha a halál szakadékának titokzatos mélyébe hallgatózva figyelő füle az örök élet vizeinek egy-egy csobbanását lesné.

Életfi.ozófiájának teljében, emberi kiforrottságának csúcán kegyetlen hirtelenséggel esett ki a toll a költő kezéből. A sírjából kiásott utolsó versekben egész Kálváriáját végigkísérhetjük s ez út stációit költőnk döbbenetes tárgyilagossággal tudja ábrázolni. Legmélyebb valónkig meg-rázó olvasmányaink e versek: egy gazdag szív utolsó dobbanásai, tiszta értelem végső villanásai, kihangzó végakkordok a mindvégig megóvott lant elnémuló húrjain; s másrészt az ember embertelenségének irtóztató dokumentumai.

A legutolsó vers: levelezőlap Szentkirályszabadjáról, 1944 október 31-én:

Mellézuhanam, átfordult a teste
s feszes volt már, mint húr, ha pattan.
Tarkólövés. — Így végzed hát te is, —
súgtam magamnak, — csak feküdj nyugodtan.
Halált virágozik most a türelem. —
Der springt noch auf, — hangzott fölöttem.
Sárral kevert vér száradt fülemen.

S ezután — „már csak a csend”.

RADNÓTI MIKLÓS KIADATLAN VERSE

KÖSZÖNTŐ

*Sik Sándornak tanítványi és fiúi tiszte-
lettel és szeretettel*

Miklós.

Szeged, 1939 február 5.

Ötven év?
kit ünnepeltek, annak nincs kora.
A költő hangja száll,
visszhangja támad s hallható
a néma s mégis harsogó időben.

Mit is jelenthet húsz, vagy ötven év?
múlt és jövőendő századok sora?
a költő oly idős, amennyi a világ,
foglyul nem eshet, s röptének néha tág
a horzsoló közel s a föld felett
a csillagrendszerek hona
moccanni néki szűk lehet.

Egy költőt ünnepeltek itt,
aki Krisztust kiált, mikor
az erőt is megtörte már a próba,
s bárány helyett a farkast hirdeti
s kemény öklére büszke Európa.

Egy költőt ünnepeltek itt,
ki mindenkit megért és sohasem ítél,
s „csak tiszta test, akár az encián,
és lélek, mint a fenyvesormi szél“.

Virág és szél a hegytetőn...
Ösvény vezet felé, erős kapaszkodó,
de hangot hallotok, vigasztalót,
s elétek villan fönn a régen áhitott világ,
s egy napsütötte tó.

Ötven év?
nem azt köszöntöm én a költő ünnepén,
költőnek nincs kora.
Ma gyermek még és új játékra kész,
egy pillantás, és újra régi mester,
aki a gyermek századot tanítja,
tapasztalt bölcshez illő türelemmel.

Társát köszönti most a gyermek,
lélek a lelket, aki eretnek
hadak között hűségre példakép;
fiú köszönti apját, egy hitvány
korban! elkéhez hű tanítvány!

RADNÓTI MIKLÓST IDÉZVÉN*

Törékeny testű költőtársam, kit megölt
a tébolyt viharzó zsarnoki önkény: téged
idéz most az emlékezés szomorú borongása!
Mely tündérek szárnyán szállnak szertesztét
szellemmé vált tested éneklő porszemei most?
Merre csatangolsz, merre szálldosol, milyen hegyek
és völgyek vonulatában folytatod tovább
végtelen vándorlásaid odafönt?
Jelenj meg anyyali lélek; öltözz zengő
szavaidba egy pillanatra csak, — hadd lássuk
el-elborongó kamaszarcod újra,
mint vigasztaló látomást!

Berda József

* A költő 40-ik születésnapjára.